

**І.І. Конєва, к.е.н., доцент кафедри фінансів
Сумський національний аграрний університет, Україна**

Фінансове забезпечення екологізації агропромислового виробництва

Світовий ринок агропромислової продукції зорієнтований на виробництво екологічно чистої сільськогосподарської продукції без застосування пестицидів, гербіцидів та мінеральних добрив, тому що споживачі надають перевагу такій продукції, незважаючи на більш високі ціни на неї. Аграрний сектор України формує майже 20% валового внутрішнього продукту і тим самим забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність держави.

Одним із стратегічних завдань при формуванні продовольчої безпеки є екологізація агропромислового виробництва, яка спрямована на відновлення агроресурсного потенціалу землі, збереження довкілля й виробництво якісних та безпечних продуктів харчування [1].

Екологізація аграрної сфери має безпосередній взаємозв'язок з економічним розвитком території чи регіону. Такий взаємозв'язок може виявлятися у наступному:

- раціонального використання земельних та інших ресурсів в агропромисловому виробництві дає можливість зберегти найважливіші активи розвитку сільських громад;

- виробництво екологічно чистої сільськогосподарської продукції приваблює на сільські території покупців та інвесторів;

- екологічна безпека агропромислового виробництва більшою мірою є гарантом здоров'я сільського населення тощо.

Розвиток ринкових відносин вимагає вироблення нових підходів щодо екологізації агропромислового виробництва, а саме: створення теоретичної, методологічної і методичної бази екологізації агропромислового виробництва в умовах різних форм власності та узагальнення практичних досягнень; створення можливостей для екологізації виробничого потенціалу агропромислового виробництва, вивчення передумов переміщення центру господарських навантажень із природних компонентів на техногенні та економічні; формування функціонування економічного механізму й фінансування охорони навколишнього середовища; раціоналізація розміщення продуктивних сил в агропромислове виробництво з урахуванням можливостей для самовідновлення природного стану навколишнього середовища; створення передумов для функціонування соціально-екологічної стабільності території та соціально-екологічного захисту населення від інтенсивного впливу агропромислового виробництва [2].

Фінансове забезпечення екологізації агропромислового виробництва проводиться за допомогою фінансових інструментів, які, в свою чергу, мають свої важелі впливу. Елементи фінансових інструментів поділяються на:

- елементи первинного впливу, що діють у процесі вилучення частини доходів (податки, внески, відрахування);
- елементи вторинного впливу, що діють шляхом збільшення доходів (банківські позички, бюджетні субсидії).

Дія фінансових інструментів здійснюється на основі: загального підходу, характерного для всіх суб'єктів фінансових відносин (єдиний рівень оподаткування, кредитування, фінансування) та селективного, диференційованого підходу.

В Україні фінансове забезпечення екологізації агропромислового виробництва може здійснюватися як за рахунок бюджету (кошти Державного і місцевих бюджетів, фондів охорони навколишнього природного середовища), так і мати позабюджетний характер (добровільні внески, кредити і позики фінансових установ, гранти міжнародних організацій) [3]

Найбільш дієвими з економічних інструментів, що спрямовані на ефективне та раціональне природокористування, виступають екологічні фонди. Це фінансові установи, в яких акумулюються кошти з метою подальшого їх використання на відтворення природних ресурсів. Їх формування обумовлено скороченням витрат на природоохоронні заходи з бюджетів різних рівнів та погіршенням екологічної ситуації через систематичний антропогенний вплив.

Кредитування як один із методів фінансового регулювання виступає досить важливим в розумінні його безпосереднього застосування та перспективного напрямку вирішення частини проблемних питань, що виникають у процесі господарювання.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» Міністерством аграрної політики передбачені видатки в обсязі 12794,1 млн. грн., з них за програмами підтримки розвитку АПК – 6311,0 млн. грн., в тому числі на фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів - 66,0 млн. грн.

На сучасному етапі розвитку економіки в Україні державна підтримка є важливою складовою системи фінансового забезпечення розвитку екологічного агропромислового виробництва. Недосконалість вітчизняного законодавства щодо його розвитку стає перешкодою в розробці дієвого механізму фінансового забезпечення сталого агроекологічного виробництва.

На нашу думку, формування фінансового механізму екологізації агропромислового виробництва повинно здійснюватися як сукупність методів та важелів екологічної та економічної оцінки як всього агропромислового виробництва та його потенціалу, так і природних складових — земельних і водних ресурсів. На рис. 1. представлено складові елементи такого механізму та напрями їх взаємовпливу.

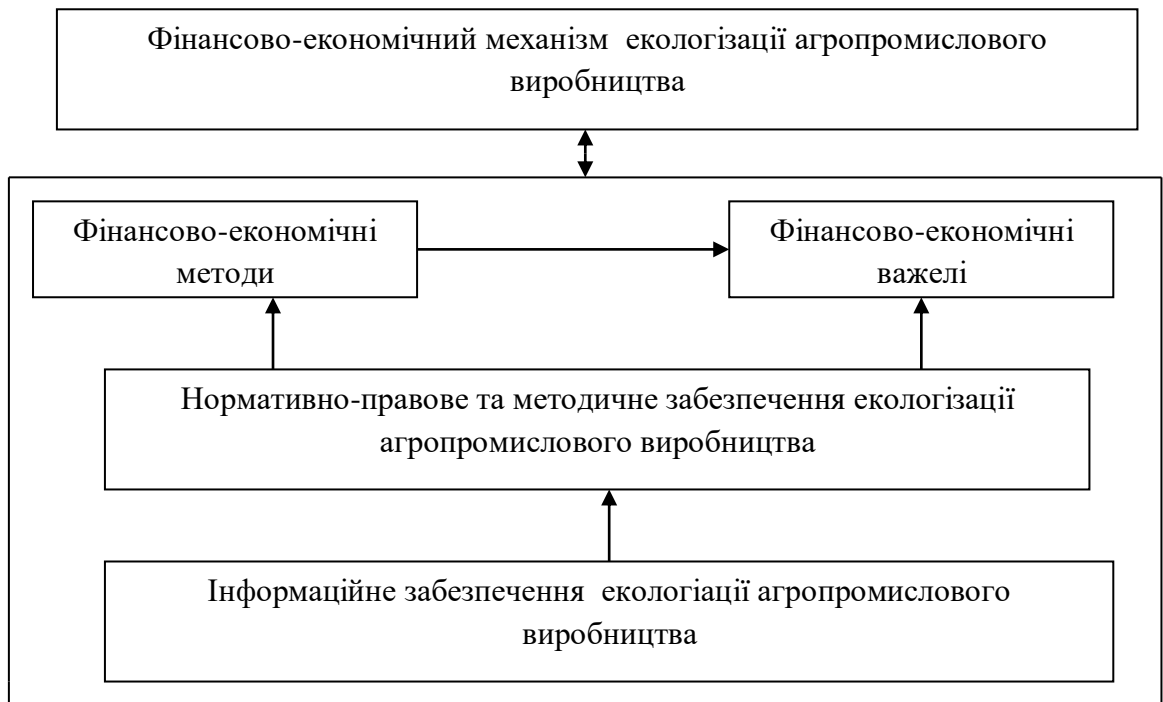

Рис. 1. Фінансово-економічний механізм екологізації агропромислового виробництва

Загальним методологічним принципом при формуванні фінансового механізму екологізації агропромислового виробництва має бути застосування у виробничій діяльності принципів збалансованого розвитку.

Таким чином, екологізація агропромислового виробництва є пріоритетом успішного функціонування та розвитку аграрного сектору національної економіки. В Україні виникла необхідність створення нової моделі державного регулювання, яка буде спрямована на мотивування суб'єктів господарювання до раціонального використання, зберігання й відновлення навколишнього середовища. Саме тому, формування фінансово-економічного механізму екологізації агропромислового виробництва є одним із головних завдань аграрної політики держави,

Список використаних джерел: 1. Лобозинська С.М., Назаркевич О.Б. Стимулювання екологізації агровиробництва задля формування продовольчої безпеки України. ЕКОНОМІКА: реалії часу, 2017. № 3(31). С.53-59. 2. Якобчук В.П. Екологізація як пріоритет сталого розвитку аграрного виробництва. Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир: Вид-во «Полісся», 2014. С. 432-436. 3. Погріщук Г.Б. Інноваційно-орієнтований розвиток сільськогосподарського виробництва на засадах екологізації: [монографія] Тернопіль: Крок, 2016. 426 с.